

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV PAMÁTKOVÉ PÉČE

DEPARTMENT OF MONUMENT CARE

KONVERZE UVOLNĚNÝCH HOSPODÁŘSKÝCH OBJEKTŮ ZÁMKU, ŽŽÁR NAD SÁZAVOU

CONVERSION OF FREED CASTLE ORIGINAL FACILITY(SERVICE) BUILDINGS, ZDAR NAD SAZAVOU

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Mgr. Svitlana Boiko

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

prof. Ing. arch. Helena Zemánková, CSc.

BRNO 2017

Zadání diplomové práce

Číslo práce: FA-DIP0007/2016
Ústav: Ústav památkové péče
Studentka: **Mgr. Svitlana Boiko**
Studijní program: Architektura a urbanismus
Studijní obor: Architektura
Vedoucí práce: **prof. Ing. arch. Helena Zemánková, CSc.**
Akademický rok: 2016/17

Název diplomové práce:

Konverze uvolněných hospodářských objektů zámku, Žďár nad Sázavou

Zadání diplomové práce:

V zámku ve Žďáru nad Sázavou je zachován komplex hospodářských budov, z období kdy zde působil řád cisterciánských mnichů. Ti se soustředili na duchovní a hospodářské povznesení regionu. Majitelé zámku po jeho restituci naplňují stejné poslání. Cílem diplomové práce je nalézt nové využití uvolněných především hospodářských budov pro zvýšení a zatraktivnění návštěvnosti místa.

Studentka zaměří svoji diplomovou práci na revitalizaci historických objektů – mlýna, části bývalého pivovaru a bývalých skladů. Navrhne zde Enviromentální centrum s funkcemi výstavními, knihovnou, archivy, badatelnými i konferenčními prostory. Rovněž pak prostory pro semináře, workshopy a presentace.

Navržené funkce doplní nedávno realizované interpretační centrum v části pivovaru.

Součástí řešení by mělo být i náměstí, které je tvořeno hospodářskými budovami bývalého kláštera, které jsou postupně nově využívány a některé z nich jsou předmětem diplomové práce.

Rozsah grafických prací:

1. Situace zámku v kontextu místa
2. Situace zámku s vyznačením komplexu řešených objektů
3. Situace nového využití vybraných objektů, provozní vazby
4. Návrh funkční proměny jednotlivých řešených objektů v měř. 1:200 (půdorysy, řezy, pohledy)
5. Návrh veřejného prostoru, náměstí v bývalém hospodářském dvoře
6. Text filosofie řešení
7. Průvodní zpráva
8. Vizualizace architektonického návrhu
9. Model konverze mlýna

Seznam literatury:

Patrimoine Industriel, Emmanuel de Roux, edition SCALA, 2000

Archologia Industriale la Stagione del Recupro, Daniela Mazzott. IUAV- Dipartimento di Urbanistica

Del rstauro quattordici case. Gabriella e Massimo Carmassi, Electa 2000

Aditions d'Architecture, Editionde Pavillon de l'Arsenal

New tred in renovation, Carles Brato,edition structure

Tvořit ve vytvořeném , Helena Zemánková, Vutium2003

www.industriálnístopy.cz

Termín zadání diplomové práce: 20.2.2017

Termín odevzdání diplomové práce: 15.5.2017

Diplomová práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a diplomová práce v elektronické podobě.

Mgr. Svitlana Boiko
student(ka)

prof. Ing. arch. Helena Zemánková,
CSc.
vedoucí práce

doc. Ing. arch. Josef Hrabec, CSc.
vedoucí ústavu

V Brně dne 20.2.2017

doc. Ing. arch. Jan Hrubý, CSc.
děkan

Zadání diplomové práce

Číslo práce:	FA-DIP0007/2016
Ústav:	Ústav památkové péče
Studentka:	Mgr. Svitlana Boiko
Studijní program:	Architektura a urbanismus
Studijní obor:	Architektura
Vedoucí práce:	prof. Ing. arch. Helena Zemánková, CSc.
Akademický rok:	2016/17

Název diplomové práce:

Konverze uvolněných hospodářských objektů zámku, Žďár nad Sázavou

Zadání diplomové práce:

V zámku ve Žďáru nad Sázavou je zachován komplex hospodářských budov, z období kdy zde působil řád cisterciánských mnichů. Ti se soustředili na duchovní a hospodářské povznesení regionu.

Majitelé zámku po jeho restituci naplňují stejné poslání. Cílem diplomové práce je nalézt nové využití uvolněných především hospodářských budov pro zvýšení a zatraktivnění návštěvnosti místa.

Studentka zaměří svoji diplomovou práci na revitalizaci historických objektů – mlýna, části bývalého pivovaru a bývalých skladů. Navrhne zde Enviromentální centrum s funkcemi výstavními, knihovnou, archivy, badatelny i konferenčními prostory. Rovněž pak prostory pro semináře, workshopy a presentace.

Navržené funkce doplní nedávno realizované interpretační centrum v části pivovaru.

Součástí řešení by mělo být i náměstí, které je tvořeno hospodářskými budovami bývalého kláštera, které jsou postupně nově využívány a některé z nich jsou předmětem diplomové práce.

Rozsah grafických prací:

1. Situace zámku v kontextu místa
2. Situace zámku s vyznačením komplexu řešených objektů
3. Situace nového využití vybraných objektů, provozní vazby
4. Návrh funkční proměny jednotlivých řešených objektů v měř. 1:200 (půdorysy, řezy, pohledy)
5. Návrh veřejného prostoru, náměstí v bývalém hospodářském dvoře
6. Text filosofie řešení
7. Průvodní zpráva
8. Vizualizace architektonického návrhu
9. Model konverze mlýna

Seznam odborné literatury:

Patrimoine Industriel, Emmanuel de Roux, edition SCALA, 2000

Archologia Industriale la Stagione del Recupro, Daniela Mazzott. IUAV- Dipartimento di Urbanistica

Del rstauro quattordici case. Gabriella e Massimo Carmassi, Electa 2000

Aditions d' Achitecture, Editionde Pavillon de l' Arsenal

New tred in renovation, Carles Brato,edition structure

Tvořit ve vytvořeném , Helena Zemánková, Vutium2003

www.industriální stopy.cz

Termín zadání diplomové práce: 20. 2. 2017

Termín odevzdání diplomové práce: 15. 5. 2017

Diplomová práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a diplomová práce v elektronické podobě.

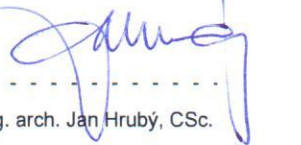
Mgr. Svitlana Boiko
student(ka)

prof. Ing. arch. Helena Zemánková,
CSc.
vedoucí práce

doc. Ing. arch. Josef Hrabec, CSc.
vedoucí ústavu

doc. Ing. arch. Jan Hrubý, CSc.
děkan

V Brně, dne 20. 2. 2017

Průvodní zpráva

Obsah

1. Úvod
2. Urbanistické řešení
3. Architektonické řešení
4. Stavebně technické řešení

Klíčová slova: klášter, environmentální centrum, kulturní centrum, konverze, revitalizace, multifunkčnost, kavárna, nové využití, mlýn, náměstí.

Klíčová slova - anglicky: monastery, environmental center, cultural center, conversion, revitalization, conversion, multifunctionality, café, new use, mill, square.

1. Úvod

Identifikační údaje

Název diplomové práce: Konverze uvolněných hospodářských objektů zámku, Žďár nad Sázavou

Identifikace řešeného území: Žďár nad Sázavou

Obec a země: Žďár nad Sázavou, Česká republika

Adresa budovy: Žďárské vrchy, Zámek 8/8, 591 02 Žďár nad Sázavou

Původní využití: hospodářské objekty kláštera

Doba vzniku 1252 r.

Technický stav: Opravené fasády a krovy

Abstrakt

Historické panství rodiny Kinských spjaté s klášterem Žďár nad Sázavou tvoří pozoruhodný soubor kulturního a přírodního dědictví.

Vlastníci domény, rodina Kinských, usiluje dlouhou dobu o zhodnocení tohoto dědictví, a proto se v nedávné době rozhodla připravit konkrétní reflexi k rozvoji a rehabilitaci kláštera a jeho příslušenství přípravou globální strategie koncepce rozvoje objektu a jeho turistického využití.

Ambicí rodiny Kinských je rozvíjet ve Žďáře projekt významného památkového a kulturního centra s evropským věhlasem. Jejich vůlí je vytvořit z tohoto místa významný příklad kulturního a turistického rozvoje přesahující rámec daného území

Přítomnost unikátního souboru barokní kultury a architektonických památek z dílny Jana Blažeje Santiniho (poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře, klášter, opatství, kostel Nanebevzetí Panny Marie, jízďárna, hřbitov, hospodářský dvůr Lyra, zámek) činí z této domény jedinečný památkový unikát a významný doklad kulturního dědictví České republiky.

Areál kláštera s okolím otvírají silný potenciál volného prostoru v pozoruhodných historických objektech schopných na proměny funkce všech typů - kulturní, turistické a komerční: kulturní akce, expozice a výstavy, semináře, ubytování, restaurační provoz.

V poslední době se stává aktuálnější téma veřejného kulturního prostoru. Jedna se o nových kulturních stavbách, kde by se mohli lidé každodenně scházet, bavit a vzdělávat, trávit volný čas. Dřív, za komunistické doby tuto funkce splňovali kulturní domy.

Kulturní dům (také Dům kultury, hovorově *kulturák*; též Osvětový dům) je zařízení, které v sobě integruje různé společenské funkce (např. slavnostní či taneční víceúčelový sál, divadlo, kino, restauraci, bar, obřadní síň, klubové místnosti, někdy též knihovnu ad.). Navazuje na tradici besedních, dělnických, lidových, národních, obecních či spolkových domů. Typologicky nemá též daleko ke sborovým domům resp. Modlitebnám či komunitním centrům.

Ale moderní život diktují nové požadavky a funkce veřejného prostoru.

Dnes předpokládá interaktivnější prostory než dřív. Člověk spolupracuje s prostorem a architekturou, se zapojuje do aktivit.

Vzniká nový městský prostor, který otevírá se celodennímu vícefunkčnímu využití – kulturní areál.

Na základě analýz řešeného území byl zpracován návrh řešící celou lokalitu hospodářských prostorů kláštera jako komplexní celek, jehož hlavním cílem bylo vytvoření funkčního a estetického prostředí.

Abstrakt - anglicky

An extensive historical estate of the Kinsky family connected with the Žďár nad Sázavou monastery and create a remarkable set of cultural and natural heritage.

Monastery owners, the Kinsky family, are seeking for a long time to evaluate this legacy, and therefore, has recently decided to prepare concrete reflection on the development and rehabilitation of the monastery and its accessories by preparing a global strategy for the concept of building development and its tourist use.

The ambition of the Kinsky family is to develop in Žďárka a project of an important monument and

Cultural center with European fame. Their will is to create from this place an important example of cultural and tourist development beyond the territory

The presence of a unique collection of Baroque culture and architectural monuments from the Jan Blažej Santini (pilgrimage church of St. John of Nepomuk, The Monastery, the Abbey, the Church of the Assumption of Virgin Mary, the Riding Hall, the Cemetery, the Lyra Farm, the Chateau) make this area a unique monument and an important cultural heritage of the Czech Republic.

The area of the monastery with its surroundings opens the strong potential of free space in the remarkable historical buildings capable of transforming cultural, tourist and commercial functions of all types: cultural events, expositions and exhibitions, seminars, accommodation, restaurant operations.

Recently, the topic of the public cultural space has become more recent. These are new cultural buildings where people can meet, have fun and learn every day, spend their free time every day. Earlier, communism times fulfilled this function with cultural buildings.

The Cultural House (also the House of Culture, colloquial culturist, as well as the Osvetový dům) is a facility that integrates various social functions (celebratory or dance multipurpose hall, theater, cinema, restaurant, bar, ceremonial hall, club room, library etc.). It made of the traditions of the workers', workers', folk, national, municipal or federal houses. Typologically, it is not far from church buildings, Prayer rooms or community centers.

But modern life dictates new demands and functions of public space.

Today it assumes more interactive space than before. Person works with space and architecture, engaging in activities.

A new urban space is emerging, which opens up for a full-day multifunctional use - a cultural area.

On the basis of the analysis of the solved territory, a proposal dealing with the whole locality of economic premises of the monastery was elaborated as a complex whole whose main aim was to create a functional and aesthetic environment.

The site is situated in the area of the Cistercian monastery, which is located between two ponds. Next to the monastery there is a public transport stop and a public car parking. Design territory is defined by the monastery's backyard area. In addition, there is a functioning elementary school. The project is based on minimalism and respect for the place. Combined with the historical basis of the complex, a new cultural unit will be created.

The cultural center is multifunctional, which corresponds to a simple and clearly arranged operation allowing for a wide range of cultural and educational activities, which can be attended by both: tourists and children from the local elementary school.

The proposed multifunctional cultural facility meets the basic requirements for organizing cultural events of diverse character, such as theater, film and music performances, shows, balls, dance and sports courses and other social activities. It also provides facilities for families, mothers with children and open-air events during the summer months.

3. Urbanistické řešení

Umístění

Řešené území je zasazeno do velmi atraktivního krajinného prostředí. Pozemek leží v areálu cisterciáckého kláštera, který se nachází mezi dvěma rybníky. Vedle kláštera je zastávka MHD a také veřejné parkoviště. Území návrhu vymezeno hospodářskými prostory kláštera. Kromě toho vedle se nachází fungující základní škola.

Areál zámku v současnosti prochází revitalizací. V rámci ní byl rekonstruován bývalý klášterní pivovar s dvorem, kde se nyní nachází Muzeum nové generace.

Díky revitalizaci a vzniku nových expozic se také celoročně konají koncerty, festivaly a další kulturní akce. Mezi nejvýznamnější patří festival současného pohybového umění a tance KoresponDance a festival Čtvero ročních období, který v sobě zahrnuje Dny otevřených zahrad v květnu, Klášterní noc v září, Den dýní v říjnu a vánoční program o adventních víkendech.

Dostupnost lokality:

-Letecky

Žďár nad Sázavou se nachází více než dvě hodiny od letiště Brno - Tuřany, druhém hlavním letišti v zemi.

-Vlakem

Lokalita je vzdálena 30 minut pěší chůze od nádraží Žďár nad Sázavou. Toto nádraží má vlakové spojení s Prahou (2h30) a Brnem (1h10).

-Autobusem

Z nádraží Žďár nad Sázavou je nutné použít linku č. 2 ve směru Pilská nádrž a vystoupit na zastávce Zámek Žďár.

-Automobilem

Lokalita je situována cca 1h jízdy autem z Brna a cca 1h50 z Prahy.

Je nutno připomenout, že lokalita je stranou dálnice D1 (E50), která je hlavní dopravní osou z pohledu:

– národního: mezi Prahou a Brnem

– mezinárodního: dopravní komunikace západ - východ na evropském území (Francie – Ukrajina).

Řešení

Projekt je založen na stručnosti (minimalizmu) a úctě k místu. V kombinaci s historickým základem areálu bude vytvořen nový kulturní celek.

Kulturní centrum je multifunkční, čemuž odpovídá jednoduše a přehledně uspořádaný provoz umožňující široké spektrum kulturních a vzdělávacích aktivit, kterých můžou zúčastnit jak cizí návštěvníky, tak i děti z místní základní školy.

Navrhované multifunkční kulturní zařízení splňuje základní požadavky na pořádání kulturních akcí různorodého charakteru, jako jsou například divadelní, filmová i hudební představení, estrády, plesy, taneční i sportovní kurzy a další společenské aktivity. Dále

poskytuje zázemí zájmovým organizacím, matkám s dětmi i pořádání akcí na otevřeném prostranství v letních měsících.

Přístup do areálu je zachovaný. Předpokládá, že areál bude přístupný pouze pro pěší a auta mimořádných služeb a zásobování.

Geometrie kulturního centra je založena na existující kompozice čtvercového zavřeného dvoru, kde se plánuje uspořádat klidnou zónu s výstavou. Vnitřní prostory budov v této zóně byli vypracované v dřívějších semestrech, funkčně také odpovídají koncepcí kulturního centra. V starých hospodářských budovách pivovaru uspořádané ateliéry, interpretační centrum, výstavní sály, pracovní prostory - coworking, knihovna, přednáškové sály.

Je zachován Architektonický hmotový koncept sestávající ze 4 dvoupatrových budov, budova mlýna zejména podléhá rekonstrukce spolu s kolem mlýna, které bude fungovat jako dekorační prvek v exteriéru a interiéru. Odstranit se předpokládá jen dvě jednopatrové hospodářské budovy, které nejsou historickou památkou nebo historickou hodnotou. Výsledkem bude otevření a zvětšení volného veřejného prostoru, co dává možnost vytvoření letního jeviště a náměstí pro různé druhy aktivit. Význam osy od hlavního vstupu v areál do haly je podpořen vytvořením náměstíčka před společenskou částí hlavní budovy.

Konceptem ztvárnění venkovních pobytových prostorů jsou osy, které jdou od hlavního vstupu k důležitým objektům. Na čtvercovém náměstí je zachovaná symetrická kompozice.

Objekt funguje jako jeden celek, ale budova bývalého pivovaru rozděluje prostor na dvě části:

- aktivní zóna (zábavní) pro vystoupení, hry, aktivity pro děti
- pasivní zóna (výstavní) místo pro odpočinek, výstavy, informační bod.

Vedle zadního vstupu základní školy je umístěná a kompozičně spojená prvkem membránové konstrukce s ostatními budovami letní jeviště.

Také v rámci diplomového projektu byla vypracovaná také koncepce venkovního zařízení – popelnice a lavičky.

3. Architektonické řešení

Koncertní hala

V budově bývalého mlýna bude umístěná multifunkční hala pro 100 osob s pomocnými prostory, male občerstvení a zkušebny ve 1 patře. Předpokládá, že zkušebny bude možné pronajímat zájemcům. Vstupy pro hosty a herce jsou oddělené. V přízemí se zachované klenby a kolo mlýna, co tvoří krásný prostory pro návštěvníky. Vstup do budovy koncertní haly se navazuje na pohledovou osu od hlavního vstupu.

Kavárna/Věž

Objekt kavárny nenarušuje kompozice dvoru a siluetu pohledů. Silueta 2 objektů - kavárny a haly je zakončena dynamickým prvkem membránové konstrukce, která v letních měsících zajišťuje zastínění. Z hlediska architektonické kompozice, kavárna je řešená jako jednoduchý jednopodlažní objekt s vertikální dominantou pro nový areál - vyhlídkovou věž, která rozmístěná na křižovatce 2 os na vstupu do klidné zóny. Však věž není tak vysoká aby soupeřila s hlavní věží.

Dostat se na vrchol věže je možné izolované od kavárny přes vstupní halu, která má ještě jeden vstup ze dvora. Prostor kavárny rozdělený na sálu pro hosty a pomocné/technické prostory. Přístup do restaurace je řešen odděleně pro hosty a zaměstnance.

Celý areál je přístupný také pro imobilní návštěvníky - jsou speciální záchody a výtahy.

Fasáda nové budovy řešena jako jednoduchý objem z rytmem velkých skleněných oken. Horní část věží je kubickým skleněným objemem.

4. Stavebně technické řešení

Konstrukční řešení stavby je navrženo jako skeletová konstrukce. Základy v nové budově - železobetonové patky pod sloupy a betonové základové pásy pod obvodovými zdmi. Pod podlahou restaurace a na střepech je navržena spřažená železobetonová monolitická konstrukce. Konstrukční výška podlaží je 3,3 m. V posledním patře vyhlídkové věži použitý fasádní systém typu spider.

Stěny staré budovy budou zpevněné, v některých místech udělané větší otvory, zachované klenby.

Obvodový plášť je řešen jako zavěšená fasáda. V budovách bude zajištěné přirozené větrání.